

Tárgy: 15/2022. Tájékoztató a dohánytermék-kiskereskedelmet érintő jogszabály-módosításokról

Tisztelt Ügyfelünk!

A Magyar Közlöny 2022. december 19-én megjelent 209. számában kihirdetésre került az egyes bányászati és gazdasági tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXIV. törvény, amely számos ponton, különböző hatályba lépési időpontokban módosítja a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvényt (a továbbiakban: Fdvtv.) és más, a dohánytermék-kiskereskedelmet közvetlenül vagy közvetve érintő törvényeket.

A jogszabályváltozások egységes értelmezése, azok különböző hatályba lépési időpontjaira való felkészülés és az esetleges későbbi vitás helyzetek elkerülése érdekében az alábbiakról tájékoztatjuk. Az egyes aktuális rendelkezések hatályba lépése előtt újabb, részletes tájékoztató anyaggal fogjuk segíteni a dohányágazati szereplőket.

I. Kihirdetést követő 8. napon (2022. december 27-én) hatályba lépő változások:

I.1. Kijelölési Okirat alapján dohánytermék–kiskereskedelmi tevékenységet végzőket érintő változások:

- A dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet feljogosítás alapján végző személyekre (a továbbiakban: kijelölt személyekre) és a dohánytermék-kiskereskedőkre vonatkozó szabályok további közelítésének eredményeként azon kijelölt személyek részére, akik dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységüket olyan településen végzik, ahol a lakosok száma meghaladja a 4 ezret, kötelezővé válik a szakmai képzésen való részvétel. A többi kijelölt személy önkéntes alapon vehet részt a Hatóság által évente szervezett oktatásban. Ez úton is felhívjuk a kijelölt személyek figyelmét, hogy 2023. március 1-jével a kötelező képzés tekintetében egyéb jogszabály-változások is hatályba fognak lépni – így különösen, hogy a képzés teljesítésének további feltételeit a Hatóság elnökének rendelete fogja szabályozni – ezért kérjük, szíveskedjenek további tájékoztatásainkat is figyelemmel kísérni.
- A Hatóság közhiteles hatósági nyilvántartást fog vezetni a kijelölt személyekről, amelyek adatait internetes oldalán közzéteszi.
- A kijelölt személyek számára is megnyílik a lehetőség, hogy a kizárólag dohányboltban forgalmazható termékeken kívül dohányboltban forgalmazható termékekről és nyújtható szolgáltatásokról szóló 36/2022. (IX. 30.) SZTFH rendeletben (a továbbiakban: 36/2022. SZTFH rendelet) meghatározott egyéb termékeket is értékesíthessenek és szolgáltatásokat nyújthassanak. Ez a változás a dohánytermék kiskereskedelmi tevékenységet elkülönített helyen végzőkre is érvényes lesz.
- Pontosítást követően a Fdvtv. egyértelműsíti, hogy a Kijelölési Okiratban rögzített arculati elemeket kell az üzleten jól láthatóan megjeleníteni.

I.2. Engedélyekkel kapcsolatos változások:

Pontosításra kerültek az Fdvtv.-ben a dohánytermék értékesítési helyének változásával kapcsolatos engedély módosítási kérelemre vonatkozó szabályok. A kérelmet a költözést megelőző 30 nappal korábban szükséges benyújtani, tekintettel arra, hogy a dohánytermék értékesítési helyének megváltoztatása esetén a Hatóság az engedélyt módosítja. Az engedély módosítására csak akkor kerül sor, ha a tevékenység új helye megfelel a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységhez kapcsolódó

engedélyezés és ellenőrzés egyes szabályairól szóló 18/2021. (X. 29.) SZTFH rendeletben (a továbbiakban: 18/2021. SZTFH rendelet) meghatározott feltételeknek.

A törvénymódosítás megszünteti annak lehetőségét, hogy a Hatóság visszavonja a dohánytermék-kiskereskedő engedélyét, ha olyan terméket értékesít, vagy olyan szolgáltatást nyújt, amelyet a 36/2022. SZTFH rendelet nem tesz lehetővé. Szintén megszűnik az engedély visszavonásának kötelező esete akkor, ha a Hatóság intézkedése ellenére a dohánytermék-kiskereskedő a jogsértő állapotot nem szünteti meg.

I.3. Helyettes gyakorlóra vonatkozó szabályok:

A dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység folytatására jogosító 20 éves időtartam alatt – a gyakorlati tapasztalatok alapján – előfordulhatnak olyan esetek, amikor az elhunyt koncesszió jogosultnak csak kiskorú örököse marad. Az Fdvtv. rendelkezései alapján kiskorú személy nem folytathat dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet, ezért jelenleg a kiskorú örökösök elesnek az örökségük ezen részétől, vagyis a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultságot nem örökölhetik meg, viszont az elhunyt által üzemeltett dohánybolt termékkészlete az örökségük részét képezi, amelyet nem tudnak hasznosítani az értékesítésre vonatkozó engedély hiányában. Az Fdvtv. módosítása megteremteni annak lehetőségét, hogy a kiskorú személy is örökölhessen dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultságot.

Az Fdvtv. 13. § (4) bekezdése nem változik, amely szerint dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet 18 éven aluli személy nem folytathat. Amennyiben kiskorú örököli meg a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultságot, nagykorúvá válásáig helyette egy nagykorú személy – például szülő, nagyszülő, az elhunyt testvére – (helyettes gyakorló) folytathatja a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet, melynek feltételeiről teljes bizonyító erejű magánokiratban foglaltan kötnek megállapodást. A helyettes gyakorló, amennyiben az nem a törvényes képviselő, csak annak jóváhagyásával kerülhet helyettes gyakorló pozícióba.

I.4. Fizetési kedvezmények engedélyezésének megteremtése a bírságok kapcsán:

A bírság kiszabással kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagy összegű bírságok egyösszegű megfizetése sokak számára nehézséget jelent. Az Fdvtv. módosítása biztosítja a kiszabott bírság részletekben történő megfizetése, illetve fizetési halasztás iránti kérelem benyújtásának lehetőségét. Részletfizetés-, illetve fizetési halasztás iránti kérelmet bármely fizetésre kötelezett benyújthat, ugyanakkor a dohánytermék-kiskereskedők részére kiszabott bírság mérséklésére továbbra sincs mód, mert azt kizárólag a természetes személyek kérhetik a Hatóságtól. Az Fdvtv. meghatározza azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén kérhető az előzőek szerinti fizetési kedvezmény. Fizetési kedvezmény a véglegesen kiszabott bírságra a végrehajtás elrendelését megelőzően vagy azt követően is kérhető.

I.5. Ideiglenes üzlet lezárás:

Az Fdvtv. módosítását követően a fiatalkorúak dohánytermékkel való kiszolgálása – ismételt elkövetés esetén – az üzlethelyiség legfeljebb 30 napra való ideiglenes lezárását vonhatja maga után. A módosítással az Fdvtv.-ben egységes, teljes körű és egy jogszabályban záródó szankciórendszer jön létre a fiatalkorúak vonatkozásában elkövetett jogsértések kapcsán. Az üzlethelyiség legfeljebb 30 napra való ideiglenes lezárása tekintetében a Fdvtv. több korlátot is felállít; egyfelől nem kötelező, hanem csupán lehetőség a Hatóság számára a lezárás szankció alkalmazása, másfelől csak ismételt elkövetés esetén merülhet fel annak alkalmazhatósága, harmadrészt pedig a lezárás időtartama limitált, legfeljebb harminc nap lehet.

II. 2023. február 1-jén hatályba lépő változások:

II.1. Dohányzási célú gyógynövénytermék kizárólag dohánybolti értékesítése:

A dohányzási célú gyógynövénytermékek jellemzően hevítés útján fogyasztható, dohányt nem tartalmazó, tealevél alapú, nikotintartalmú vagy nikotinmentes termékek. (Nem keverendők össze a dohánytartalmú, új dohánytermék-kategóriákba tartozó, szintén hevítés útján fogyasztható dohánytermékekkel!)

A főszabály szerint dohányzási célú gyógynövénytermékeket 2023. február 1-jétől kizárólag a dohánytermék értékesítési helyeken lehet forgalmazni. Azok a kiskereskedők, akik a törvénymódosítást megelőzően jogszerűen szereztek be és értékesítettek dohányzási célú gyógynövénytermékeket, meglévő készleteiket 2023. július 1-jéig forgalmazhatják, azonban új készletet 2023. február 1-jét követően már nem szerezhetnek.

Fontos, hogy az Fdvtv. szerinti kizárólag dohányboltban forgalmazható termékkör kiterjesztésével 2023. július 1-jét követően a Hatóság a jogosulatlan dohánytermék kereskedelemre vonatkozó szabályok szerint közigazgatási bírságot szabhat ki azokkal szemben, akik e termékek esetében az üzletszerű értékesítésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megsértik.

Azon dohánytermék-kiskereskedőknek, akik dohányzási célú gyógynövénytermékek kívánnak forgalmazni, további teendőjük nincs, mivel a Koncessziós szerződés alapján kiadott dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység folytatására jogosító engedély, illetve a Kijelölési Okirat kiterjed e termékkör üzletszerű értékesítésére is.

A termékkörre a generális reklámtilalommal kapcsolatos jogszabályi előírások is irányadók 2023. február 1-jétől. Továbbá szintén 2023. február 1-jétől a dohányzási célú gyógynövény termékek jövedéki adóköteles és zárjegy köteles jövedéki terméknek fognak minősülni, dohányboltban a kiskereskedelmi értékesítésük a Hatóság honlapján közzétett áron lesz lehetséges. Amennyiben a jövedéki szabályok változása kapcsán kérdése merül fel, a hatáskörrel rendelkező Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz fordulhat.

II.2. Szankciórendszert érintő változások:

Módosul az Fdvtv. szankciórendszere is, különösen a fiatalkorúak sérelmére elkövetett jogsértések kapcsán alkalmazható bírságok tekintetében. Az ilyen jogsértések szankcionálására az Fdvtv. a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényben meghatározottaktól eltérő, magasabb mértékű minimum-bírságot rendel alkalmazni, annak érdekében, hogy segítse az Fdvtv. célkitűzéseinek elérését a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorítása terén, valamint fokozza visszatartó erőt a jogsértés elkövetésétől.

III. 2023. március 1-jén hatályba lépő változások:

III.1. Képzési kötelezettség:

Az Fdvtv. módosítását követően valamennyi dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet folytató (engedélyes, kijelölt személy) számára kötelezővé válik a szakmai képzésben való részvétel, ami biztosíthatja ismereteik naprakészségét. A kötelező képzés teljesítésének további feltételeit a Hatóság elnökének rendelete fogja szabályozni.

Pontosításra került az Fdvtv. szankciórendszere is, amely egyértelműsíti, hogy a képzést nem teljesítő dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet végzőket, vagy kijelölt személyeket a Hatóság legalább 30 ezer forint közigazgatási bírsággal sújthatja.

IV. 2023. július 1-jén hatályba lépő változások:

IV.1. Egészségvédelmi tájékoztatók kihelyezése:

Az Fdvtv. módosítása kibővíti mind a Hatóság, mind a dohánytermék-kiskereskedők feladatait, amely következtében ismét megjelenhetnek az egészségvédelmi tájékoztató plakátok a dohánytermék-

kiskereskedelmi tevékenységet folytatók üzlethelyiségeiben. A részletes tudnivalók kapcsán Hatóságunk a jövőben további tájékoztatással fogja segíteni a dohánytermék-kiskereskedőket.

V. 2024. január 1-jén hatályba lépő változások:

V.1. Dohánytermékek kihelyezésére és a polckép-szerződésekre vonatkozó szabályok változása:

Azon dohánytermék esetében, amelyek jogszabályban meghatározott, kötelezően alkalmazandó színű (egységes) csomagolásban kerülnek forgalomba, 2024. január 1-jétől nem kötelező az adott márkajelzésű cigaretták valamennyi alfajtájából egyet kihelyezni (a dohányboltban a pultvonal fölé, illetve az elkülönített helyen belül a fogyasztók számára jól látható helyre). Az Fdvtv. módosításának eredményeként tehát a dohánytermék-kiskereskedő dönthet úgy, hogy adott márkajelzésű cigarettából csupán egyetlen alfaját jelenít meg.

A módosítás ahhoz a kezdeti jogalkotói célhoz tér vissza, amely a fogyasztók számára elsődleges figyelmet élvező, azaz a pultvonal feletti területen kizárólag a dohánytermékek számára biztosít megjelenítési lehetőséget. Így értelemszerűen megszűnik a dohánytermékek fogyasztását lehetővé tevő termékek (például: új dohánytermék-kategóriák kiegészítő termékei) megjelenítésének a lehetősége.

További lényeges változás, hogy polckép-szerződés kizárólag a dohánytermékek (feltétel a dohánytartalom) kedvezőbb kihelyezésére köthető.

Szíves figyelmükbe ajánljuk, hogy (a pultvonal feletti, illetve az elkülönített helyen belül a fogyasztók számára jól látható terület kivételével) a kiskereskedelemben szokásos, más szerződések továbbra is szabadon köthetőek.

Amennyiben a jogszabályváltozásokkal kapcsolatban további kérdése merül fel, a közigazgatási szünetre való tekintettel ügyfélszolgálatunk 2023. január 9-től munkanapokon 9 és 15 óra között a +36 1 795 6400-as telefonszámon áll szíves rendelkezésére.

Budapest, 2022.12.20.